

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 14. kesäkuuta 2022
(OR. en)

10229/22

Toimielinten välinen asia:
2022/0191(NLE)

ENER 304

SAATE

Lähettiläjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	13. kesäkuuta 2022
Vastaanottaja:	Neuvoston pääsihteeristö
Kom:n asiak. nro:	COM(2022) 293 final
Asia:	Ehdotus NEUVOSTON PÄÄTÖKSEKSI energiaperuskirjaa käsittelevän konferenssin 24 päivänä kesäkuuta 2022 pidettävässä ylimääräisessä kokouksessa Euroopan unionin puolesta esitettävästä kannasta

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2022) 293 final.

Liite: COM(2022) 293 final

Bryssel 13.6.2022
COM(2022) 293 final

2022/0191 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

energiaperuskirjaa käsittelevän konferenssin 24 päivänä kesäkuuta 2022 pidettävässä ylimääräisessä kokouksessa Euroopan unionin puolesta esitettävästä kannasta

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN KOHDE

Tämä ehdotus koskee päätöstä Brysselissä 24. kesäkuuta 2022 pidettävässä energiaperuskirjaa käsittelevän konferenssin ylimääräisessä kokouksessa unionin puolesta esitettävästä kannasta seuraaviin hyväksyttäviin säädöksiin: i) energiaperuskirjaa käsittelevän konferenssin työjärjestyksen muuttaminen, ii) Venäjän federaation aseman peruuttaminen konferenssin tarkkailijana ja iii) energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen väliaikaisen soveltamisen keskeyttäminen Valko-Venäjän osalta ja Valko-Venäjän aseman keskeyttäminen energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen tarkkailijana.

2. EHDOTUKSEN TAUSTA

2.1. Energiaperuskirjasta tehty sopimus

Energiaperuskirjasta tehty sopimus, jäljempänä 'sopimus', on energia-alalla sovellettava monenvälinen kauppaa- ja investointisopimus, jonka EU allekirjoitti joulukuussa 1994 ja joka tuli voimaan huhtikuussa 1998. Sopimus sisältää määräyksiä investointien suojaamisesta, energiaraaka-aineiden ja -tuotteiden kaupasta, kauttakulusta ja riitojenratkaisusta. Energiaperuskirjasta tehdyssä sopimuksessa luodaan myös puitteet 55 sopimuspuolen kansainväliselle yhteistyölle (mukaan lukien EU ja Euratom, 27 EU:n jäsenvaltiota¹, Japani, Sveitsi, Turkki, useimmat entisen Neuvostoliiton maat, lukuun ottamatta Venäjän federaatiota² ja joitakin Länsi-Balkanin maita).

Energiaperuskirja luotiin alun perin kehykseksi Euroopan maiden ja muiden teollisuusmaiden kansainväliselle yhteistyölle tavoitteena kehittää Keski- ja Itä-Euroopan maiden energiapotentiaalia ja varmistaa EU:n energiansaannin varmuus.

Sopimuksen keskeiset määräykset koskevat investointien suojaamista, energiaraaka-aineiden ja -tuotteiden kauppaa, kauttakulkua ja riitojenratkaisua.

Kaikki sopimuksen allekirjoittaneet tai siihen liittyneet valtiot tai alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestöt ovat konferenssin jäseniä. Konferenssi kokoontuu säännöllisesti keskustelemaan energiayhteistyöhön liittyvistä kysymyksistä sopimuksen allekirjoittajien kesken, tarkastelemaan energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen ja energiatehokkuutta ja siihen liittyviä ympäristönäkökohtia koskevan pöytäkirjan määräysten täytäntöönpanoa sekä harkitsemaan mahdollisia uusia välineitä ja yhteisiä toimia energiaperuskirjan puitteissa.

Energiaperuskirjaa käsittelevä konferenssi varmistaa, että energiaperuskirjasta tehdyssä sopimuksessa asetetut tavoitteet saavutetaan. Se helpottaa sopimuksen ja pöytäkirjojen

¹ Italia oli sopimuspuoli, mutta irtisanoutui siitä vuonna 2015. Virallisesti Italian hallitus selitti päätöstään sillä, että se halusi vähentää kansainvälisten järjestöjen jäsenyydestä aiheutuvia kustannuksia budjettirajoitusten vuoksi.

² Venäjän federaatio allekirjoitti energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen, mutta teki virallisen päätöksen olla ratifioimatta sitä.

mukaisesti asianmukaisia yleisiä toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on panna täytäntöön peruskirjan periaatteet.

Kullakin sopimuspuolella on yksi ääni, ja energiaperuskirjaa käsittelevä konferenssi soveltaa erilaisia äänestysääntöjä eri tilanteissa.

Tämä SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohdan mukainen päätösehdotus koskee unionin puolesta esitettävää kantaa energiaperuskirjaa käsittelevässä konferenssissa suunniteltuihin säädöksiin.

2.2. Unionin puolesta esitettävä kanta

2.2.1 Energiaperuskirjaa käsittelevän konferenssin työjärjestyksen muuttaminen

Energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen hallintokomitea suositteli 7. huhtikuuta 2022 pidetyssä kokouksessa, että konferenssi harkitsisi työjärjestyksen muuttamista siten, että siinä määrätään valtion tai kansainvälisen järjestön tarkkailijan aseman mahdollisesta peruuttamisesta tai keskeyttämisestä tietyissä olosuhteissa. Energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen 36 artiklaa (”Äänestäminen”) sovelletaan ainoastaan sopimuksessa määrättyihin päätöksiin, kun taas energiaperuskirjaa käsittelevän konferenssin tarkkailijan asemasta määrätään osittain energiaperuskirjaa käsittelevän konferenssin työjärjestyksessä. Näin ollen esitetään, että ehdotettuun uuteen e alakohtaan lisätään seuraava sanamuoto, joka kattaa tarkkailijan aseman mahdollisen peruuttamisen tai keskeyttämisen ja selventää asiaa koskevia äänestysääntöjä:

”III. TARKKAILIJAT

Sääntö 7

A. Yleiset säännöt

”[...] e) Konferenssi voi yksimielisesti keskeyttää tai peruuttaa maan tai kansainvälisen järjestön tarkkailijan aseman, jos

se jatkuvasti tai vakavasti rikkoo Euroopan energiaperuskirjan tai kansainvälisen energiaperuskirjan periaatteita sen mukaan, kumman peruskirjan kyseinen maa tai kansainvälinen järjestö on allekirjoittanut, tai

se jättää jatkuvasti noudattamatta mahdollisia kansainvälisen energiaperuskirjan mukaisia taloudellisia velvoitteitaan.

Jos yksimielisyyteen ei päästä, tämän alakohdan mukainen konferenssin päätös tehdään konferenssin kokouksessa läsnä olevien ja äänestykseen osallistuvien sopimuspuolten kolmen neljäsosan enemmistöllä edellyttäen, että läsnä olevat ja äänestävät sopimuspuolet edustavat sopimuspuolten yksinkertaista enemmistöä.”

Hallintokysymyksiä käsittelevä työryhmä suositteli 16. toukokuuta 2022, että edellä esitetty muutosehdotus (CC 742) annettaisiin konferenssin hyväksyttäväksi kirjeenvaihdolla 5. kesäkuuta mennessä ottaen huomioon hallintokomitean päätelmät (Viesti 1952).

Tällä energiaperuskirjaa käsittelevän konferenssin päätöksellä mukautetaan hallintokomitean 7. huhtikuuta 2022 ja hallintokysymyksiä käsittelevän työryhmän 16. toukokuuta 2022 antamia suosituksia työjärjestyksen säännön 7 muuttamisesta.

Euroopan energiaperuskirjaa käsittelevän konferenssin päätössiakirjan VIII osan mukaan energiaperuskirjaa käsittelevä konferenssi tekee päätökset vuoden 1991 poliittisen julistuksen allekirjoittamista koskevista pyynnöistä. Asiaa koskevat päätökset on tähän mennessä tehty yksimielisesti.

Edellä esitetyn perusteella energiaperuskirjaa käsittelevässä konferenssissa unionin puolesta esitettävänä kantana olisi oltava muutoksen vahvistaminen.

2.2.2. Venäjän federaation aseman peruuttaminen konferenssin tarkkailijana

EU:n olisi tuettava Venäjän federaation tarkkailijan aseman peruuttamista muutetun menettelysäännön 7 perusteella molemmista menettelysäännössä mainituista syistä (periaatteiden rikkominen ja taloudellisten velvoitteiden noudattamatta jättäminen);

2.2.3. Energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen väliaikaisen soveltamisen keskeyttäminen Valko-Venäjän osalta

Hallintokomitea jatkoi 28. huhtikuuta ja 2. kesäkuuta 2022 pitämissään kokouksissa keskustelua energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen väliaikaisen soveltamisen keskeyttämisestä Ukrainan pyynnön mukaisesti.

Valko-Venäjän toiminta, jolla se salli Venäjän käyttää aluettaan helpottamaan hyökkäystä, joka kohdistui Ukrainan ydinvoimalaitoksiin ja sen radioaktiivisen jätteen varastointilaitoksiin, kaasunsiirotjärjestelmiin, hiilikaivoksiin, vesivoimalaitoksiin sekä öljynjalostamoihin ja esiintymiin, voidaan katsoa energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen 3, 7, 18 ja 19 artiklan olennaiseksi rikkomiseksi (”sellaisen määräyksen rikkominen, jonka noudattaminen on valtiosopimuksen päämäärän tai tarkoituksen toteuttamisen olennainen edellytys” [valtiosopimusoikeutta koskevan Wienin yleissopimuksen 60 artiklan 3 kohdan b alakohta]).

Energiaperuskirjaa käsittelevässä konferenssissa edustettuina olevia sopimuspuolia pyydetään päättämään i) energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen väliaikaisen soveltamisen keskeyttämisestä Valko-Venäjän osalta, ii) energiaperuskirjan sihteeristön pyytämisestä ilmoittamaan asiasta virallisesti tallettajalle ja Valko-Venäjälle ja iii) Valko-Venäjän tarkkailijan aseman keskeyttämisestä.

EU:n olisi tuettava energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen väliaikaisen soveltamisen keskeyttämistä Valko-Venäjän osalta ja pyydetävä energiaperuskirjan sihteeristöä ilmoittamaan asiasta virallisesti tallettajalle ja Valko-Venäjälle. EU:n olisi myös tuettava Valko-Venäjän tarkkailijan aseman keskeyttämistä.

3. OIKEUSPERUSTA

3.1. Menettelyllinen oikeusperusta

3.1.1. Periaatteet

SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohdassa määrätään päätöksistä ”*sopimuksella perustetussa elimessä unionin puolesta esitettävien kantojen vahvistamisesta, silloin kun tämän elimen on annettava säädöksiä, joilla on oikeusvaikutuksia, lukuun ottamatta säädöksiä, joilla täydennetään tai muutetaan sopimuksen institutionaalisia rakenteita*”.

Ilmaisu ”*säädökset, joilla on oikeusvaikutuksia*” kattaa myös säädökset, joilla on oikeusvaikutuksia kyseiseen elimeen sovellettavan kansainvälisen oikeuden nojalla. Se kattaa myös välineet, joilla ei ole sitovaa vaikutusta kansainvälisen oikeuden nojalla, mutta jotka ”*voivat vaikuttaa ratkaisevasti sen säännösten sisältöön, jonka unionin lainsäätävä antaa*”³.

3.1.2. Soveltaminen käsillä olevassa asiassa

Energiaperuskirjaa käsittelevä konferenssi on sopimuksella eli energiaperuskirjasta tehdyllä sopimuksella perustettu elin.

Suunnitellut säädökset, jotka energiaperuskirjaa käsittelevän konferenssin on määrä hyväksyä, ovat säädöksiä, joilla on oikeusvaikutuksia. Energiaperuskirjaa käsittelevän konferenssin äänestysääntöjen muuttaminen sitoo ainakin energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen toimielimiä.

Myös Venäjän federaation tarkkailijan aseman peruuttamisella ja energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen väliaikaisen soveltamisen keskeyttämisellä Valko-Venäjän osalta on oikeudellisesti sitovia vaikutuksia, joten niihin sovelletaan SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohtaan, koska ne vaikuttavat energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen konkreettiseen koostumukseen.

Suunnitelluilla säädöksillä ei täydennetä eikä muuteta sopimuksen institutionaalisia rakenteita.

Tämän vuoksi ehdotettujen päätösten menettelyllinen oikeusperusta on SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohta.

3.2. Aineellinen oikeusperusta

3.2.1. Periaatteet

SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohdan nojalla annettavan päätöksen aineellinen oikeusperusta määräytyy ensisijaisesti sen suunnitellun säädöksen tavoitteen ja sisällön perusteella, jota unionin puolesta esitettävä kanta koskee. Jos suunnitellulla säädöksellä on kaksi tavoitetta tai siihen sisältyy kaksi osatekijää ja jos näistä tavoitteista tai osatekijöistä toinen on mahdollista määritellä pääasialliseksi tavoitteeksi tai osatekijäksi, johon nähden toinen tavoite tai osatekijä on liitännäinen, SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohdan nojalla hyväksyttävällä päätöksellä on oltava vain yksi aineellinen oikeusperusta, eli se, jota pääasiallinen tai ensisijainen tavoite tai osatekijä edellyttää.

³ Unionin tuomioistuimen tuomio 7.10.2014, Saksa v. neuvosto, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, 61–64 kohta.

3.2.2. Soveltaminen käsillä olevassa asiassa

Suunniteltujen säädösten pääasiallinen tarkoitus ja sisältö liittyvät energiaan.

Sen vuoksi ehdotetun päätöksen aineellisena oikeusperustana on SEUT-sopimuksen 194 artikla.

3.3. Päätelmä

Ehdotetun päätöksen oikeusperustana olisi oltava SEUT-sopimuksen 194 artikla yhdessä sen 218 artiklan 9 kohdan kanssa.

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

energiaperuskirjaa käsittelevän konferenssin 24 päivänä kesäkuuta 2022 pidettävässä ylimääräisessä kokouksessa Euroopan unionin puolesta esitettävästä kannasta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 194 artiklan yhdessä sen 218 artiklan 9 kohdan kanssa,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Unioni teki energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen, jäljempänä 'sopimus', päätöksellä 98/181/EY, EHTY, Euratom, ja se tuli voimaan vuonna 1998.
- (2) Sopimuksen 34 artiklan mukaan energiaperuskirjaa käsittelevä konferenssi varmistaa, että energiaperuskirjasta tehdyssä sopimuksessa asetetut tavoitteet saavutetaan. Se helpottaa sopimuksen ja pöytäkirjojen mukaisesti asianmukaisia yleisiä toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on panna täytäntöön peruskirjan periaatteet.
- (3) Energiaperuskirjaa käsittelevän konferenssin on määrä hyväksyä 24 päivänä kesäkuuta 2022 pidettävässä ylimääräisessä kokouksessaan i) energiaperuskirjaa käsittelevän konferenssin työjärjestyksen muuttaminen, ii) Venäjän federaation aseman peruuttaminen konferenssin tarkkailijana ja iii) energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen väliaikaisen soveltamisen keskeyttäminen Valko-Venäjän osalta ja sen aseman keskeyttäminen energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen tarkkailijana,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Energiaperuskirjaa käsittelevän konferenssin 24 päivänä kesäkuuta 2022 pidettävässä ylimääräisessä kokouksessa Euroopan unionin puolesta esitettävä kanta on seuraava:

vahvistetaan menettelysäännön 7 ehdotettu muutos;

hyväksytään Venäjän federaation tarkkailijan aseman peruuttaminen muutetun menettelysäännön 7 perusteella molemmista menettelysäännöissä mainituista syistä (periaatteiden rikkominen ja taloudellisten velvoitteiden noudattamatta jättäminen);

hyväksytään energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen väliaikaisen soveltamisen keskeyttäminen Valko-Venäjän osalta ja Valko-Venäjän tarkkailijan aseman keskeyttäminen.

2 artikla

Tämä päätös on osoitettu komissiolle.

Tehty Brysselissä

*Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja*